

KAKO DO SPODOBNEGA ZDRAVSTVENEGA VARSTVA IN NALOGE ZZZS PRI TEM

Lučka Böhm, predsednica upravnega odbora ZZZS 2013-2017

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE

22. strokovno srečanje ekonomistov in poslovnih delavcev v zdravstvu

Nova Gorica, Hotel Perla, 28. in 29. maj 2015

Ustava Republike Slovenije (UL RS 33/1991)

- *Slovenija je socialna država,*
- *država ureja obvezno zdravstveno zavarovanje in skrbi za njegovo delovanje,*
- *vsakdo ima pravico do zdravstvenega varstva pod pogoji, ki jih določa zakon,*
- *pravice do zdravstvenega varstva iz javnih sredstev so določene z zakonom.*

Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ, UL RS 9/1992)

- ***Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) je edini izvajalec obveznega zdravstvenega zavarovanja v državi.***
- ***Sredstva za obvezno zavarovanje zagotavljajo prispevki, ki jih plačujejo zavarovanci, delodajalci in drugi z zakonom določeni zavezanci.***
 - ***Proračun ne zagotavlja dodatnih sredstev za delovanje obveznega zdravstvenega zavarovanja.***
- ***ZZZS upravlja 45-članska skupščina, sestavljena iz predstavnikov zavarovancev in delodajalcev kot zavezancev za plačilo prispevkov.***
- ***Izvršilni organ skupščine je 11-članski upravni odbor ZZZS.***
- ***Poslovodni organ ZZZS je generalni direktor, ki ga imenuje skupščina ZZZS v soglasju z Državnim zborom RS.***

Splošni in področni dogovori za pogodbeno leto ...

http://www.zzzs.si/ZZZS/info/egradiva.nsf/splosni_dogovor?OpenView&count=1000

- **ZZZS, pristojne zbornice, združenja zdravstvenih zavodov in drugih zavodov ter organizacij, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, ter ministrstvo, pristojno za zdravje, se za vsako leto dogovorijo o programu storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, opredelijo zmogljivosti, potrebne za njegovo izvajanje in določijo obseg sredstev.**
 - *O spornih vprašanjih kot arbiter odloči Vlada Republike Slovenije.*
- **ZZZS vsako leto objavi razpis programov in storitev za sklepanje pogodb z zdravstvenimi in drugimi zavodi, zasebnimi zdravstvenimi delavci in drugimi pravnimi in fizičnimi osebami, ki opravljajo zdravstveno dejavnost na podlagi koncesije ter z dobavitelji medicinskih in tehničnih pripomočkov.**
- **ZZZS sklepa pogodbe z izvajalci zdravstvenih storitev na podlagi njihovih ponudb za uresničevanje razpisanih programov in storitev. Pogodba med pogodbenima strankama določa vrste, obseg in kakovost ter roke za uresničevanje programa zdravstvenih storitev, cene storitev, način obračunavanja in plačevanja ter nadzor nad uresničevanjem pogodbe.**

Pravni akti ZZZS, ki opredeljujejo standarde in normative za uresničevanje pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja

http://www.zzzs.si/zzzs/info/egradiva.nsf/modri_obcasnik?OpenView

- *splošni dogovor,*
- *pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja,*
- *sklep o načrtovanju, beleženju in obračunavanju zdravstvenih storitev,*
- *seznam medicinskih pripomočkov s šifrantom, medicinskimi kriteriji, pooblastili, postopki in cenovnimi standardi,*
- *lista in sezname zdravil,*
 - *sklepi o določitvi najvišjih priznanih vrednosti za skupine medsebojno zamenljivih zdravil in za terapevtske skupine zdravil,*
 - *seznam zdravil in živil za posebne zdravstvene namene, ki so razvrščena na pozitivno ali vmesno listo, seznam bolnišničnih zdravil, seznam zdravil z najvišjo priznano vrednostjo ter seznam najvišjih priznanih vrednosti za živila za posebne zdravstvene namene,*
- *...*

Letni prihodki in odhodki ZZZS znašajo 2,3 milijarde eurov

Strukturni deleži:

- 70 % za zdravstvene storitve,
- 16 % za zdravila, medicinske pripomočke, cepiva in pripravke,
- 0,2 % za zdravljenje v tujini,
- 10,5 % za denarne dajatve prebivalstvu,
- 1,8 % za delo strokovne službe ZZZS.

V letu 2014 je ZZZS je za zdravstvene storitve plačal 1.668.516.107 € oz. 66.067.973 € več kot v letu 2013:

- 48,5 mio. € je bilo izplačanih že decembra 2014 namesto s finančnim načrtom načrtovanega prenosa plačila dela zapadlih obveznosti ZZZS iz leta 2014 v leto 2015,
- 18 mio. € za povečanje zdravstvenih programov na prednostnih področjih:
 - preventivni in presejalni programi, večja dostopnost do nekaterih programov, plačevanje določenih programov po dejanski realizaciji primerov, povečanje programov z dolgo čakalno dobo),
 - boljše vrednotenje nekaterih programov (dodatek za okrepljene ambulante, sprememba uteži nekaterih akutnih bolnišničnih obravnav, forenzična psihiatrija, idr.).

Gospodarska kriza 2009 - 2014

- *Na podlagi mednarodnih obveznosti, sprejetih leta 2007 ob uvedbi eura kot plačilnega sredstva, je ZZS dolžan poslovati z uravnoteženim finančnim rezultatom brez zadolževanja.*
- *Leta 2009 so odhodki ZZS prvič presegli prihodke za 75,5 milijona eurov,*
- *Zakon o uravnoteženju javnih financ (ZUJF, UL RS 40/2012),*
- *Varčevalni ukrepi ZZS (zmanjšanje cen storitev, prenos programov iz bolnišnične dejavnosti v ambulantno-specialistično, zmanjšanje ležalnih dob v bolnišnicah, obvladovanje cen zdravil in medicinskih pripomočkov),*
- *ZZS zaradi pomanjkanja finančnih virov po letu 2010 ni mogel več zagotoviti sredstev za uvajanje novih tehnologij drugače kot s prestrukturiranjem programov.*
- *Zaradi finančnih restrikcij so zastali ugodni trendi izboljševanja dostopnosti oziroma krajšanja čakalnih dob.*

2014 – rast BDP + 2,6 %

2015 – napovedana rast BDP + 2,5 %

- ***ZZZS je leto 2014 po šestih kriznih letih nepričakovano zaključil s presežkom prihodkov nad odhodki, v višini 15,7 milijonov evrov,***
- ***V letu 2014 se je obseg programov zdravstvenih storitev ponovno začel širiti skladno s potrebami prebivalcev,***
- ***V pogajanjih ZZZS z vlado o rebalansu finančnega načrta ZZZS za 2015 ZZZS predlaga, da se dodatna razpoložljiva sredstva nameni širitvi programov zdravstvenih storitev **za skrajšanje čakalnih dob** in zlasti za odpravo **čakalnih dob na prvi specialistični pregled.*****

Obvezno zdravstveno zavarovanje v celoti ali delno krije:

- *osnovno in zobozdravstveno dejavnost,*
- *reševalno službo,*
- *specialistično ambulantno dejavnost*
- *bolnišnično dejavnost,*
- *nego v socialnih zavodih,*
- *zdraviliško zdravljenje,*
- *ločeno zaračunljive materiale in storitve,*
- *zdravila in živila za zdravstvene namene,*
- *medicinske pripomočke,*
- *denarno nadomestilo plače za bolniško odsotnost, daljšo od 30 delovnih dni.*

Obvezno zdravstveno zavarovanje, ki krije CELOVITO zdravstveno varstvo, prebivalstvu odločilno pomaga prebroditi čas hude gospodarske krize.

- ***Načelo univerzalnosti pri pokritosti z zdravstveno oskrbo pomeni čim večji delež prebivalstva vključenega v javno zdravstveno zavarovanje in enakopraven dostop vseh prebivalcev do celovitega nabora pravic do zdravstvenih storitev.***
- ***Slovenija je v skupini 17 držav EU, ki zagotavljajo 100 % pokritost prebivalstva z javnim zdravstvenim zavarovanjem in dostopom do celovite košarice pravic.***
- ***V ostalih državah EU, kjer je pokritost prebivalstva od 90 % do 99 %, se sme del prebivalstva z nadpovprečnimi dohodki zavarovati pri zasebnih zdravstvenih zavarovanjih.***

Strateške odločitve nadaljnega razvoja sistema zdravstvenega varstva kot celote

- *Rastoči razkorak med razpoložljivimi finančnimi viri in razvojnimi potrebami zaradi staranja prebivalstva in druga razvojna gibanja, aktualna kriza zaostruje do mere, da jih bo morala razrešiti država, pristojna za strateške odločitve nadaljnega razvoja sistema zdravstvenega varstva kot celote.*
- *SRP ZZZS nosilec zdravstvene politike predlaga, da s ciljem **optimalne izrabe omejenih sredstev** razvije vlogo ZZZS kot aktivnega kupca zdravstvenih storitev.*
- *Socialni partnerji in Vlada RS pa so se glede vloge ZSSS v socialnem sporazumu za obdobje 2015-2016 (UL RS 29/2015) že dogovorili o krepitvi vloge in odgovornosti ZZZS:*
 - *za določanje obsega in standarda pravic ter*
 - *kot kupca zdravstvenih storitev v imenu in za račun zavarovancev.*

Strateški razvojni program ZZZS za obdobje od 2014 do 2019

Poslanstvo ZZZS je, da z zbranimi sredstvi omogoča zavarovanim osebam enake možnosti dostopa do zdravstvenih storitev in drugih pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. V imenu in za račun zavarovancev kupuje programe zdravstvenih storitev, zdravila in medicinske pripomočke, ki omogočajo učinkovito in kakovostno zdravstveno oskrbo zavarovanih oseb.

Vizija ZZZS je ohranjanje dosežene ravni zdravstvene varnosti prebivalstva, ki naj bo primerljiva z državami EU. V sodelovanju z Ministrstvom za zdravje in izvajalci zdravstvenih storitev izvaja ukrepe za večjo učinkovitost in kakovost, uveljavlja elektronsko poslovanje in nadaljnjo informatizacijo zdravstvenega sistema. Deluje v skladu z najvišjimi etičnimi načeli, krepi solidarnost in odgovornost v javnem sistemu ter s tem tudi zaupanje zavarovanih oseb v ZZZS.

<http://www.zzzs.si/ZZZS/info/egradiva.nsf/o/0BF5B8B117643A51C1257C470034803F?OpenDocument>

Devet globalnih ciljev SRP 2014 -2019

- *ohranitev dosežene ravni zdravstvene varnosti zavarovanih oseb,*
- *nemoten dostop do pravic obveznega zdravstvenega zavarovanja,*
- *elektronsko poslovanje kot prevladujoč način poslovanja,*
- *spodbujanje kakovosti zdravstvenih programov,*
- *uravnateženo poslovanje ZZZS (uravnateženost prihodkov in odhodkov),*
- *učinkovita in pregledna raba sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja,*
- *optimizacija poslovnih procesov,*
- *izboljšana uporaba kompleksnih baz podatkov,*
- *krepitev kadrovskega potenciala strokovne službe ZZZS.*

SRP 2014 – 2019: Avtonomija ZZZS za optimalno izrabo omejenih sredstev

- ***ZZVZZ formalno določa visoko stopnjo avtonomije ZZZS pri odločanju o temeljnih vprašanjih zbiranja in razporejanja sredstev.***
- ***Avtonomija se kaže kot način upravljanja ZZZS, kjer o potrebnih finančnih virih, njihovem razporejanju in zagotavljanju dostopa do pravic do določene mere odločajo predstavniki plačnikov prispevkov.***
- ***Gre za korporativno upravljanje, ki naj bi izboljšalo artikulacijo in odločanje osnovnih interesnih skupin in s tem uravnotežene in odgovorne odločitve.***

Samostojnost ni absolutna zaradi sistema soglasij državnih organov

- ***soglasje Državnega zbora RS za spremembo višine prispevne stopnje za obvezno zdravstveno zavarovanje in na imenovanje generalnega direktorja,***
- ***soglasje Vlade Republike Slovenije za statut ZZZS in za finančni načrt ter zaključni račun ZZZS,***
- ***soglasje ministra za zdravje na spremembe Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja, liste zdravil in drugih splošnih aktov, s katerimi ZZZS podrobneje določa obseg, standarde in postopke uresničevanja pravic iz OZZ.***
- *sistemska tveganja za primanjkljaj zaradi omejenih pristojnosti in poslovne avtonomije,*
- *Primerjaj z Nemčijo, Avstrijo: avtonomne javno-finančne bolniške blagajne (skladi) s polnimi pristojnostmi in odgovornostjo.*

ZZZS kot aktivni kupec

- *vstopa v odnose z izvajalci zdravstvenih storitev in drugimi poslovnimi partnerji vse bolj kot **naročnik ali kupec zelenih programov ali storitev**, ki v imenu zavarovancev uveljavlja določene zahteve glede učinkovitosti in kakovosti zdravstvenih programov.*
- *razvija **analitično strateško načrtovanje** na podlagi boljše izrabe baz podatkov in kontinuiranega spremljanja strateških področij zdravstvenega sistema.*
- *v sodelovanju z vsemi deležniki v zdravstvenem sistemu razvija za zavarovanca smotrno in za izvajalca zdravstvenih storitev pošten **sistem načrtovanja, beleženja in obračunavanja zdravstvenih storitev**.*

Izziv: prilagajanje zdravstvenega sistema razpoložljivim virom

***Strateški izziv na področju financiranja programov zdravstvene oskrbe
je spodbujanje učinkovitosti in kakovosti:***

- z dograditvijo standardov učinkovitosti in kakovosti in kazalnikov za njihovo spremljanje ter***
- izvajanje tako imenovanih strateških nakupov.***

Strateški nakupi in spremembe v vrednotenju programov

- *so v funkciji zmanjšanja največjih razhajanj med potrebami zavarovanih oseb in količino izvedenih obravnav.*
- *Kot **aktivni kupec programov** ZZZS želi povečati realizacijo prednostnih programov za **skrajševanje čakalnih dob**:*
 - *ohraniti delež prospektivnih oziroma v naprej planiranih bolnišničnih obravnav.*
 - *plačilo preseganja (do 20 %) planiranega programa na izbranih področjih z dolgimi čakalnimi dobami kot spodbuda za povečevanje količine obravnav.*
 - *spremembe financiranja specialistično ambulantne in bolnišnične dejavnosti za zmanjšanje čakalnih dob ter povečanje učinkovitosti in kakovosti izvedbe programov.*

Status posebne pravne osebe javnega prava

- **ZZZS je v 25 letih obstoja vzpostavil *zavarovalniško stroko* in *tehnološko informacijsko podporo*, ki omogočata prevzem večje odgovornosti za namensko, smotrno in učinkovito upravljanje sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja v skladu s svojo vizijo in poslanstvom.**
- **Večja avtonomija ZZZS pri izvajanju obveznega zdravstvenega zavarovanja pa mora seveda slediti usmeritvam nosilcev celovite zdravstvene politike.**
- **Zdravstvena reforma naj zato za ZZZS določi status posebne pravne osebe javnega prava, da bi lažje dosegal z državo usklajene strateške razvojne cilje na področju obveznega zdravstvenega zavarovanja.**

HVALA ZA POZORNOST!

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE